

Rīgas domes
Izglītības, kultūras un sporta departamenta
Sabiedrības integrācijas programmas projekts

Biedrības „LATVIJAS SENIORU KOPIENU APVIENĪBA”
projekts
„Senioru saeima – rīdzinieku sadarbības meistarklases”

**«SUDRABA EKONOMIKAS»
meistarklase**

Novecošanās

Pēc EK pētījumu rezultātiem 2060.gadā katrs trešais ES iedzīvotājs būs vecāks par 65 gadiem

Īrijā jau 2019.gada pavasarī šo vecumu ir sasnieguši 20 % iedzīvotāju.

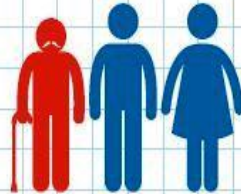
Līdzīgas tendences ir vērojamas arī ASV

«Sudraba ekonomika»

- «sudraba ekonomika» - **ekonomiskas iespējas**,
  - Saistītas ar :
    - - sabiedriskiem
    - - patēriņa
- } **izdevumiem**, kurus izraisa
- Iedzīvotāju novecošana un senioru konkrētas vajadzības
  - **Novecojošie iedzīvotāji nav viendabīgi, viņiem raksturīgi**
    - **Dažādi uzvedības modeļi**
    - **Dažādas pieaugošanas vajadzības**

Europe is **ageing**

By **2060** **one in three** Europeans will be **over 65**

Demographic change
comes with **great opportunities**

By 2025, the **Silver Economy** is expected to contribute
over €5.7 trillion to Europe's economy.

Ageing in good health allows us to

Travel

Work for **more years**

Learn new things

Prepare our homes for
living independently
for the many years to come

«Sudraba ekonomika»

- Pēc ikgadējiem finanšu tēriņiem **amerikāņu bebi-bumeri**, kuriem pašlaik ir 60-70 gadi,
- Savos izdevumos ir pārsnieguši visas citas savu līdzpilsoņu paaudzes par 400 miljardiem USD gadā.
- **70 %** no amerikāņu tīrajiem ienākumiem saņem seniori 60+.
- Amerikāņu investīciju banka **Merrill Lynch** prognozē, ka 2021. gadā seniori tērēs vairāk kā 15 triljonus USD gadā **visā pasaulē**.

B.Girgensonē 01.04.2021.

- Arī **Ķīna** neatpaliek
- 2018 gadā preču ražošana un pakalpojumu sniegšana senioriem
- nodrošināja Ķīnai 652 miljardus USD, vai 8 % IKP.
- 2050 gadā «sudraba ekonomikas» tirgus veidos 1/3 daļu no visas **Ķīnas ekonomikas**.
- 2050 gadā **pusmiljards Ķīnas** iedzīvotāju sasniegs 60 gadu vecumu.
- Uzņēmēji sākuši pārskatīt ražošanu, orientējoties uz
- senioriem kā patērētāju .

«Sudraba ekonomika»

- **Sektoru, kuri iegūst no «Sudraba ekonomikas»**
  - Veselības aprūpe (medicīniskās iekārtas, farmācija, telemedicīna),
  - Atveseļošanas pakalpojumi
  - Kosmetoloģija
  - Drošība
  - Kultūra
  - Izglītība
  - Izklaide
  - Mode
  - Tūrisms
  - Servisa robottehnika
  - Personiskais transports
  - Banku un finanšu pakalpojumi
- Pašlaik Ķīnā tiek atvērtas aģentūras ar kvalificētām
    - **aprūpētājām**
    - **mājkopotājām**
    - **medmāsām**
  - Rūpnīcas ražo jaunu modeļu ratiņkrēslus
  - Autorūpnīcas izstrādā vieglas un viegli vadāmas automašīnas senioriem
  - Pašlaik Ķīnā populāra kļuvusi profesija «**senioru**» **fianšu konsultants**, kurš izskaidro senioriem kā pareizi ieguldīt savus ietaupījumus.

Seniori visās valstīs strādā

- **To veicina**
  - **Medicīniskās palīdzības pilnveidošana**
  - **Dzīvildzes palielināšanās,**
  - **Pensijas vecuma palielināšana**
  - **Veselības stāvokļa uzlabošanās**
- Kopš 2000 gada cilvēku vecumā **60–64 gadi** nodarbinātība ir palielinājusies
  - Vairāk kā trīs reizes Bulgārijā un Ungārijā
  - Vairāk kā divas reizes Latvijā, Čehijā, Somijā, Francijā un Vācijā.

Seniori visās valstīs strādā

- 2015–2016 gados šis rādītājs senioriem **55–64** gadu vecumā bijis visaugstākais
  - **Islandē (84,7 %),**
  - **Jaunzēlandē (76,1 %),**
  - **Zviedrijā (74,5 %),**
  - **Šveicē (72,8 %),**
  - **Norvēģijā (72,6 %).**
- Vecuma grupā **65+** 2015.gadā bija nodarbināti
  - **Islandē – 39,1 % человек,**
  - **Gruzijā – 43,3 %,**
  - **Korejā – 31,5 %,**
  - **Japānā – 22,7 %,**
  - **Izraēlā – 19,2 %.**

Aktīvs dzīvesveids

- **Senioru aktīvs dzīvesveids ietver šādas nepieciešamības**
  - **Iespēju ceļot**
  - **Turpināt mācīties**
  - **Patstāvīgi darboties savā mājāsaimniecībā**
  - **Strādāt**
- **Darbs ir seniora viens no sociālās un ekonomiskās neatkarības pamatiem**
- **Vācijā** nodarbinātajiem senioriem mazajos un vidējos uzņēmumos
- **Kompensē apmācību maksu** kvalifikācijas celšanas kursus, ja viņi šādu apmācību izvēlas pēc pašu iniciatīvas ārpus uzņēmuma
- **Austrijā** izveidota valsts un biznesa partnerība lai atbalstītu tos darba devējus, kas apmāca un pārprofilē seniorus

B.Girgensone 01.04.2021.

Aktīvas novecošanas koncepcija

- ES valstīs tiek piemērota aktīvas novecošanas koncepcija .
- Akcents – **seniora dzīves kvalitāte**,
- Kuru nosaka triju grupu faktori
  - **Veselība**
  - **Līdzdalība sabiedriskajā dzīvē**
  - **Drošība**
- **Nodarbinātība** – viena no sociālās aktivitātes formām .
- **Valsts piešķir darba devējiem subsīdijas**,
- Ja viņi pieņem darbā seniorus,
- Izveido atbilstošus darba apstākļus senioriem,
- Ievieš elastīgu darba grafiku
- **Valdība atbalsta darbinieku apmācības programmas**,
- **atbalsta senioru uzņēmējdarbību**

«Ilgdzīvošanas ekonomika»

- Par «sudraba ekonomiku» dažkārt runā kā par
  - **«ilgdzīvošanas ekonomiku»**
  - Kuras dēļ neizbēgami mainīsies
  - Patērētāju pieprasījuma struktūra
- Tāpēc paralēli sociāliem uzdevumiem —
- Senioru nodrošināšanai ar nepieciešamo komforta līmeni,
  - **gan valsts institūcijām,**
  - **gan komersantiem**
- **nākas pārveidot daļu no biznesa u.c. procesiem,**
- **orientējoties uz jaunām patērētāju vecuma grupām,**
- kas ilgtermiņā cenšas piekopt aktīvu dzīvesveidu

Francijas pieredze

- Šodien seniorus Francijā uztver kā sava veida krājkasītes
  - Vadoties no apsvērumiem, ka – lai vairāk klienti pirktu preces,
  - Viņus vajag ieinteresēt un vecumam šajā sakarā nav nozīmes
- **Mērķauditorija — seniori 60 +**
  - Kas pēc statistikas datiem ir 23,4% Francijas iedzīvotāju
- (praktiski katrs ceturtais francūzis, kas ir nedaudz mazāk par 20 gadnieku kopskaitu Francijā)
  - Un vispirms mērķauditorija ir seniori virs 75 gadu vecuma, kas ir 9% Francijas iedzīvotāju.
    - Seniori var kļūt nevis par nastu uz sabiedrības kakla,
      - Bet ekonomikas attīstības instrumentu
      - Senioru pirktspēja Francijā var dot
      - 0,25 % ekonomiskā pieauguma gadā

Francijas pieredze

- Ar mērķi organizēt medicīniskos un sociālos pakalpojumus,
- Kā arī «gerontotehnoloģijas» (specifiska pieeja sadzīves tehnikas izstrādāšanai, ņemot vērā senioru vajadzības),
- Francijā izveidota stratēģiskā komiteja, kurā iekļautas vairākas organizācijas:
  - **Depozitārais fonds,**
  - **Valsts investīciju banka**
  - **Pasts**
- Komitejai jāizstrādā nozares vienošanās (sudraba ekonomikas harta) ko paraksta
  - **Valsts un**
  - **Uzņēmumi, kuru darbība orientēta uz senioru vajadzībām**
- Tiem kopīgi nepieciešams
  - **Rast vislabākos risinājumus**
  - **Informēt potenciālos pakalpojumu saņēmējus**
  - **Nepārkāpt noteiktās ētiskās normas**

Francijas pieredze

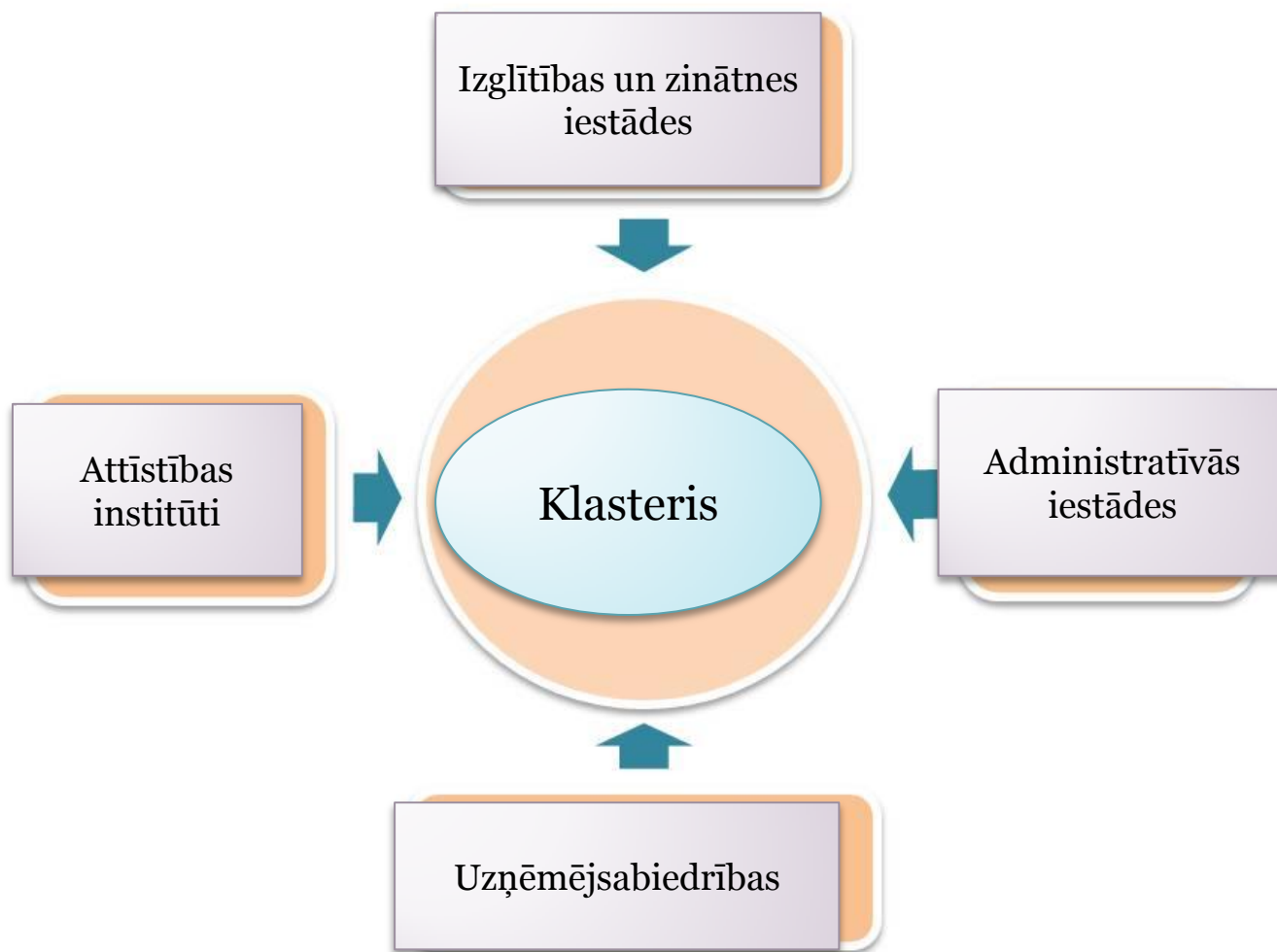
- Francijā seniori var kļūt par avotu
  - **Valsts dienestiem,**
  - **Uzņēmumiem.**
- Celtniecība, robototehnika, sports, medicīnas tehnoloģijas, agrorūpnieciskais sektors, telekomunikācijas, pakalpojumi mājās un pat autorūpniecība :
- Francijā visi cenšas izdabāt senioru vajadzībām
- Ar cerību, ka šāds solis novedīs pie jaunām perspektīvām valstī ar novecojošiem iedzīvotājiem.

- Vadoties no hartā ierakstītajām saistībām, uzņem apgriežinus
- **«gerontomarketings»**

Francijas pieredze

- Francijas standartizācijas asociācija ir sākusi
- **Sudraba ekonomikas marķēšanas** sistēmas izstrādāšanu
- Ir radīta norma pēc kuras tiek vērtēta attālinātās palīdzības sniegšanas senioriem un invalīdiem kvalitāte
- Marķējums nepieciešams arī «gerontocentriem» (sociālās aprūpes centriem) **jeb sudraba ekonomikas klasteriem.**
- Tieši šajā sakarā Francijas dienvidaustrumos ir izveidots klasteris Soliage, kas nodarbojas ar «inovatīviem risinājumiem gerontotehnoloģiju inovācijās» un dēvē sevi par «*Silicon Valley*» senioriem domāto tehnoloģiju izstrādē.

Sudraba ekonomikas bizness

- Pamatideja:
- Adaptēt pieprasījuma un piedāvājuma sistēmu tādā veidā,
- lai tā atbilstu cilvēku, kas vecāki par 55 gadiem, vēlmēm
  - **Adaptācijas nepieciešamība**
  - **Lai apmierinātu senioru kā patērētāju vēlmes**
- Var tikt izskatīta kā
- 1) izaicinājums uzņēmumam
- 2) papildus iespēja biznesa paplašināšanai

Sudraba ekonomika kā 21.g.s. trends

- Visaktīvāk ar ekonomikas adaptācijas problēmu nodarbojas tās valstis, kurās novecošanās process notiek īpaši aktīvi,
- **Japāna, Singapūra, Rietumeiropa, Ziemeļeiropa, ASV.**
- Šīs valstis šodien ir gatavas tērēt papildus resursus lai izpētītu šo segmentu.
  - Pasaulē nav vienota skaidrojuma parādībai,
    - **«Sudraba ekonomika»**
  - Tāpat kā nav vienotas izpratnes par tās galvenajām sastāvdaļām

